

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Albánska republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

1. Základná charakteristika hospodárstva

Albánsko zaznamenalo za posledných desať rokov významný hospodársky pokrok vďaka reštrukturalizácii hospodárstva. Zjednodušenie daňového a administratívneho systému pomohlo podnikateľom zvýšiť svoju produktivitu. Pozitívny vývoj v podnikateľskom sektore a to najmä v oblasti priemyslu a služieb, viedlo k zvýšeniu zamestnanosti a príjmov domácností. Zvýšenie príjmov a rozšírenie použitia komerčných úverov prispelo k posilneniu domáceho dopytu, čo viedlo k zvýšeniu produkcie a väčšiemu počtu kapitálových investícií.

Albánsku sa za posledné dva roky podarilo udržať makroekonomickú stabilitu a kontinuitu hospodárskeho rastu napriek ekonomickej situácii v Európe a vo svete. Rast HDP v roku 2009 bol 2,8%, v roku 2010 2,3% a predpoklad rastu HDP v roku 2011 je 2,5%. Za uvedené obdobie nedošlo k významnému zvýšeniu nezamestnanosti a podľa posledných dostupných údajov, miera nezamestnanosti v roku 2010 bola 13,5%. Inflácia je pod kontrolou centrálnej banky a pohybuje v rámci plánovaných 2 až 4%.

Vybrané makroekonomické ukazovatele	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
HDP v mil. EUR	6.738	7.370	8.090	8.400	9.000	10.490	-
HDP na osobu v EUR	2.098	2.320	2.530	2.600	2.700	3.280	-
Reálny rast HDP	5,4	5,0	5,5	7,2	2,8	2,3	2,5% ⁽¹⁾
Ročná miera inflácie	2,4	2,4	3,1	3,2	3,4	3,3	-
Vývoz v mil. EUR	553	694	804	737	1150	553	1.049 ⁽¹⁾
Dovoz v mil. EUR	2.137	2.687	3.142	3.079	3.274	2.137	2.805 ⁽¹⁾
Deficit obchodnej bilancie	-1.584	-1.993	-2.338	-2.342	-2.125	-1.584	-1.755 ⁽¹⁾
Deficit bežného účtu	-582	-535	-831	-1.291	-1.462	-1.500	-
Zahraničný dlh	1.147	1.326	1.422	1.511	1.616	1.660	-
Devízový kurz (EUR/LEK)	122	125	122	129	135	145	140
Miera nezamestnanosti	-	-	13,2	12,7	-	13,5	-
Priemerná mesačná mzda vo verejnom sektore	-	-	292,2	297	-	289	-

⁽¹⁾ 1-9/2011, ⁽¹⁾ Odhad MMF

Zdroj: INSTAT, Ministerstvo financií, Centrálna banka

2. Stručná charakteristika hlavných odvetví hospodárstva

Najvýznamnejšími odvetviami albánskeho hospodárstva zostávajú služby, stavebníctvo a poľnohospodárstvo a spracovateľský priemysel.

PRIEMYSEL

Najväčší podiel na priemyselnej výrobe má spracovateľský priemysel, ktorý tvorí takmer 70% priemyselnej výroby v Albánsku. Medzi najvýznamnejšie odvetvia spracovateľského priemyslu patria textilný, obuvnícky, kožiarsky a tabakový priemysel a spracovateľský priemysel nerastných surovín. Priemysel sa na tvorbe HDP v roku 2010 podieľal 9,9 %.

STAVEBNÍCTVO

Sektor stavebníctva je dynamicky sa rozvíjajúce odvetvie. Hlavným zameraním je výstavba nových hotelov, turistických ubytovacích kapacít, administratívnych budov, rekonštrukcie existujúcich alebo výstavba nových sídlisk, rekonštrukcia a výstavba nových ciest. Stavebníctvo za podieľa na tvorbe HDP 9,4 %.

POLNOHOSPODÁRSTVO

Polnohospodárstvo a poľnohospodárska výroba tvorí 17,5% HDP. Takmer 55% pracoschopného obyvateľstva je samostatne zárobkovo činné v poľnohospodárstve. Zaoberajú sa najmä chovom hospodárskych zvierat, vinárstvom, rybolovom a ovocinárstvom.

Albánska vláda vypracovala Stratégiu pre rozvoj vodného hospodárstva a poľnohospodárstva na roky 2007 - 2015. Stratégia je zameraná na ďalší rozvoj výroby a nárast zamestnanosti v sektore. Investície budú smerované do prístavov Vlora, Saranda, Shëngjin, Škodra a Durres. Vláda Albánska taktiež prijala Stratégiu pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo na roky 2007 - 2013, ktorá zaručuje pokračovanie v úsilí o posilnenie konkurencieschopnosti a diverzifikáciu ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach.

SLUŽBY

Sektor služieb patrí k najdynamickejšie sa rozvíjajúcim odvetviám albánskej ekonomiky. Na HDP sa podieľa 58%. Najdôležitejšie sú telekomunikácie, cestovný ruch, bankové a poisťovacie služby. Rozvoj sektora služieb je charakterizovaný liberalizáciou trhu, zlepšovaním technológií v informačných službách a rastom objemu finančných služieb.

Cestovný ruch je v Albánskom veľmi perspektívny a to najmä z dôvodu klímy a dlhého albánskeho pobrežia (370 km) Jadranského a Jónskeho mora. Medzi najvýznamnejšie turistické strediská patria Durres (Jadranské more) a riviéra medzi Vlore a Saranda (Iónske more), kde sa stavajú nové ubytovacie kapacity s požadovanou vybavenosťou (reštaurácie, pizzerie, kaviarne, samoobsluhy).

3. Členstvo v medzinárodných organizáciách

Albánsko je členom Organizácie Spojených národov (OSN), NATO, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Rady Európy (COE), Svetovej obchodnej organizácie (WTO), Organizácie islamskej konferencie (OIC) a jedným zo zakladajúcich členov Únie pre Stredozemie (UFM). Albánsko je potenciálnym kandidátom na prístupenie k Európskej únii (od januára 2003) a formálne požiadalo o členstvo v EÚ dňa 28. apríla 2009.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

4. Podnikateľská legislatíva

Zákony, nariadenia ako aj ostatné právne normy týkajúce sa podnikateľskej sféry možno nájsť na internetových stránkach Ministerstva hospodárstva, obchodu a energetiky www.mete.gov.al, Ministerstva financií www.minfin.gov.al, Parlamentu www.parlament.al, Vlády Albánka www.keshilliministrave.al, Ministerstva práce a sociálnych vecí www.mpcs.gov.al, Centrálnej banky Albánska www.bankofalbania.org, Hospodárskej komory a priemyselnej komory Albánska www.cci.al, Hospodárskej a priemyselnej komory Tirany www.cci.gov.al, Agentúry pre verejné obstarávanie www.app.gov.al, Vládnej agentúry ALB Invest www.albinvest.gov.al, Asociácie zahraničných investorov www.fialbania.com alebo na portále CEFTA www.ceftatradeportal.com,

Daňové sadzby:

Daň z príjmu právnických osôb	10%
Daň z príjmu fyzických osôb	10%
Daň z pridanej hodnoty	20%

5. Programy podpory

Albánske centrum pre konkurencieschopnosť a medzinárodný obchod – ACIT (www.acit-al.org) poskytuje pomoc súkromným podnikom a rozhodovacím orgánom pri ich úsilí o zvýšenie výkonnosti obchodu a zabezpečenia trvalo udržateľného rastu vývozu prostredníctvom zlepšenia konkurencieschopnosti vo všetkých rozmeroch. Služby a odborné znalosti ACIT sú rozšírené na špecifické záujmové skupiny, predovšetkým na malé a stredné podniky, ale aj na médiá a širokú verejnosť. ACIT taktiež poskytuje ekonomické informácie,

zameriava sa na výskum (najmä v oblasti obchodu a konkurencieschopnosti), podporuje regionálnu spoluprácu a posilňuje manažérsku kapacitu albánskych firiem.

Albánska agentúra na podporu exportu - ANE (e-mail: ane@ane.com.al) je zriadená na základe Zákona č. 9023 zo 6. marca 2003. Hlavnými cieľmi agentúry je zlepšenie podnikateľskej klímy, zvýšenie povedomia a porozumenia medzi Albánskou vládou a podnikateľským sektorom, podporovanie exportu cez informovanie, školenie, poradenstvo a financovanie exportných aktivít ako aj implementácia Exportnej stratégie Albánska.

Významným stimulačným krokom pre Albánsko v oblasti exportu je platnosť rozhodnutia EÚ o zavedení tzv. asymetrického obchodného styku, ktorý umožňuje Albánsku vyvážať do EÚ svoje hlavné exportné produkty (poľnohospodárske, textilné). Toto opatrenie napomáha aspoň čiastočne riešiť jeden z najväčších problémov albánskej ekonomiky, ktorým je narastajúci obchodný deficit s krajinami EÚ.

6. Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie v Albánsku reguluje Zákon o verejnom obstarávaní. Obsah zákona bol pripravovaný v spolupráci so Svetovou bankou, Európskou komisiou a USAID. Zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje Agentúru pre verejné obstarávanie a definuje jej úlohy a funkcie. Medzi hlavné úlohy agentúry patrí navrhovanie právnych predpisov a opatrení, sledovanie obstarávateľskej činnosti, administratívne preskúvanie sťažností, poradenská pomoc zadávateľovi zákazky, ďalšia podpora pre zabezpečenie dodržiavania Zákona o verejnom obstarávaní.

Proces verejného obstarávania prebieha výsostne pod dohľadom vládnych inštitúcií a tendre sú údajne viac-menej formálne. Vláda však deklaruje a vyvíja úsilie na zlepšenie súčasného stavu a deklaruje snahu pripraviť priaznivejšie podnikateľské prostredie. Ďalšie informácie je možné získať na internetových stránkach Agentúry pre verejné obstarávanie www.app.gov.al

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

7. Priame zahraničné investície

Hlavnou vládnu inštitúciou na podporu zahraničných investícií v Albánsku je Agentúra na podporu zahraničných investícií – ANIH (www.anih.com.al). Jej hlavným cieľom je vytvorenie lepšieho investičného prostredia pre domácich a zahraničných investorov, podpora zahraničných investícií v Albánskej republike a prítiahnutie/získavanie nových investičných projektov do Albánska. S cieľom podpory prílevu priamych zahraničných investícií Vláda Albánskej republiky založila aj Agentúru na podporu vývozu a Agentúru na podporu a rozvoj malých a stredných podnikov.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Priame zahraničné investície v mil. USD	262,4	325,2	662,3	958,7	963,7	1109,5

Zdroj: Svetová banka

K najväčším obchodným a investičným partnerom Albánska patria susedné Taliansko a Grécko. V krajine je výraznejšie zastúpený aj kapitál niektorých moslimských krajín (najmä Saudskej Arábie a Turecka). Cestovný ruch je na vzostupnej úrovni a patrí medzi výnimočne atraktívny sektor pre zahraničných investorov. Najväčšími investormi do albánskej dopravnej infraštruktúry sú Svetová Banka, EIB, EBRD, Taliansko, Rakúsko a Nemecko. Infraštruktúra v Albánsku nie je stále rozvinutá na dostatočnej úrovni. Chýbajú čističky odpadových vôd, spaľovne komunálneho odpadu, kanalizačná a vodovodná sieť sú v havarijnom stave.

8. Zahraničný obchod

Hodnota vývozu tovaru Albánskej republiky za obdobie január až september 2011 bola 1.050 mil. EUR, pokiaľ hodnota dovozu bola 2.805 mil. EUR. Pokrytie dovozu vývozom bolo 37,8% a deficit obchodnej bilancie za uvedené obdobie predstavoval 1.755 mil. EUR. Celková obchodná výmena Albánska so svetom za obdobie 1-9/2011 vzrástla o 19,8% v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roku. Vývoz vzrástol o 23,4% a dovoz o 18,5%.

mil. EUR	2006	2007	2008	2009	2010	I-IX 2010	I-IX 2011
Zahraničný obchod celkom	2690	3381	3946	3817	4424	3218	3854
Vývoz tovaru	553	694	804	737	1150	851	1049
Dovoz tovaru	2137	2687	3142	3079	3274	2367	2805
Bilancia zahraničného obchodu	-1584	-1993	-2338	-2342	-2125	-1517	-1755
Krytie dovozu vývozom, v %	25,9	25,8	25,6	23,9	35,1	35,9	37,8

ZDROJ: ŠTÁTNY ŠTATISTICKÝ ÚRAD ALBÁNSKEJ REPUBLIKY

Takmer 70 % vývozu sa vzťahuje na podniky, ktoré sú subdodávateľmi pre firmy z krajín EÚ. V roku 2010 sa najviac vyvážali textil a obuv (50,41%); suroviny, palivá, el. energia (17,71%); stavebné materiály (12,6%); potraviny a nápoje (6,99), kovy a výrobky z kovov (4,61%). Hlavnými partnermi vo vývoze sú: Taliansko (75%), Grécko (16%) a Nemecko (9%).

V roku 2010 Albánsko najviac importovalo kožu a kožené výrobky (36,84%), kovy a výrobky z kovov (19,97%), potraviny a nápoje (18,16%), stavebné materiály (15,83%), suroviny a palivá (14,52%). Najvýznamnejšími partnermi pri dovoze sú: Taliansko (37,2%), Grécko (24%), Turecko (6,9%), Nemecko (4%), Bulharsko (2,6%), Macedónsko (1,7%).

Komoditná štruktúra zahraničného obchodu Albánskej republiky

mil. EUR	Import			Export		
	I - IX 2010	I - IX 2011	Index	I - IX 2010	I - IX 2011	Index
Celkom	2.367	2.805	118	851	1.049	123
Potraviny, nápoje, tabak	425	489	115	48	56	118
Nerasty, palivá, elektrina	372	507	136	247	308	125
Chemické a plastické produkty	285	307	107	9	10	121
Usne a výrobky z usní	42	50	119	13	16	120
Papier a výrobky z dreva	101	110	109	23	23	100
Textilne a obuvnícke výrobky	218	259	118	298	351	117
Stavebné materiály a kovy	379	459	121	162	229	141
Stroje, zariadenia náhradné diely	459	544	118	33	39	115
Iné	86	80	93	18	17	96

ZDROJ: ŠTÁTNY ŠTATISTICKÝ ÚRAD ALBÁNSKEJ REPUBLIKY

V období január až september 2011 Albánsko najviac vyvážalo do krajín EÚ (63,8%) a krajín západného Balkánu (9,1%). V uvedenom období Albánsko najviac dovážalo z krajín EÚ (71,6%) a taktiež z krajín západného Balkánu (16,6%). Najvýznamnejšími obchodnými partnermi v uvedenom období boli Taliansko, Grécko, Nemecko, Turecko a Čína. Obchod s týmito krajinami tvorí 61,1% z celkového zahraničného obchodu Albánska.

Bilaterálna obchodná výmena

Hodnota vzájomného obchodu medzi Slovenskom a Albánskom za prvých osem mesiacov roku 2011 bola 14.2 mil. EUR. Slovensko vyviezlo do Albánska tovar v hodnote 12,9 mil. EUR a doviezlo v hodnote 1,2 mil. EUR. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2010, obchodná

výmena Slovenska s Albánskom sa zvýšila o 9,2%. Vysoký deficit obchodnej výmeny je na Albánskej strane vo výške 11,7 mil. EUR.

Vzájomný obchod Slovensko - Albánsko

v tis. EUR	2006	2007	2008	2009	2010	I-VIII 2010	I-VIII 2011
Vývoz	6.006	3.793	3.010	25.538	18.235	12.613	12.964
Dovoz	105	288	255	243	744	350	1.195
Obrat	6.111	4.082	3.266	25.781	18.979	12.963	14.159
Bilancia	5 901	3 505	2 755	25 295	17.491	12.263	11.769

Zdroj: Štatistický úrad SR

Najvýznamnejšie exportné komodity SR za obdobie I-8/2011: televízne prijímače (61,8%), osobné automobily (9,4%), nožiarske výrobky (4,5%), konštrukcie, vr. častí, zo železa, ocele, hliníka (3,5%), zariadenia na ohrievanie a chladenie a ich súčiastky (2,7%), elektrické stroje (bez rotačných) a ich diely (2,6%), ostatné rôzne výrobky (1,9%), rôzne chemické výrobky (1,9%), papier a lepenka, rezané na určitý rozmer či tvar (1,4%), kancelárske stroje (1,2%). Uvedených desať skupín tovarov tvorí 90,9% z celkového vývozu Slovenska do Macedónska.

Najvýznamnejšie importné komodity SR za obdobie I-8/2011: obuv (73,4%), pánske a chlapčenské odevy a bielizeň (15,2%), korenie (4,2%), alkoholické nápoje (1,9%), dámske a dievčenské odevy a bielizeň, pletené a háčkované (1,7%), dámske a dievčenské odevy a bielizeň (1,0%), odevné doplnky z textilných tkanín /okrem detských/ (0,8%), odevné súčasti z textilného materiálu (0,7%). Uvedených osem komodít tvorí 98,9% z celkového dovozu Slovenska z Albánska.

Albánsko je pre Slovenskú republiku perspektívnym trhom pre obchodno-ekonomickú spoluprácu. Za potenciálne oblasti obchodno-ekonomickej spolupráce s Albánskom možno označiť dodávky rôznych obrábacích strojov a zariadení, technického vybavenia pre ťažbu nerastných surovín, investičné projekty napr. vo sfére dobudovania a rozvoja miestnej dopravnej infraštruktúry - účasť na rekonštrukcii zastaranej železničnej siete a železničného parku, cestnej siete, na výstavbe čističiek odpadových vôd, spaľovní komunálneho odpadu, kanalizačnej a vodovodnej siete v regiónoch, účasť na energetických projektoch - modernizácia prenosovej sústavy elektrických vedení, výstavba menších vodných elektrární, ale aj investície do oblasti rozvoja turistického ruchu (výstavba rekreačných zariadení na pobreží Jadranského a Jónskeho mora).

Podmienky podnikania v Albánsku napriek existujúcim problémom sa blížia k európskemu štandardu. Za hlavnú prekážku rastu zahranično-obchodného obratu a ekonomickej spolupráce možno označiť vysokú mieru zásahu štátnych orgánov do ekonomiky, stále prítomnú vysokú mieru korupcie, slabú vymožitelnosť práva, v mnohých aspektoch aj zastaranú výrobnú základňu, ale najmä nedostatočnú znalosť ekonomickej situácie podnikateľských subjektov v oboch štátoch.

9. Praktické informácie

Telefónne čísla (predvoľba krajiny je +355):

Polícia 129

Rýchla zdravotná pomoc 127

Hasiči 128

Užitočné kontakty na inštitúcie:

Prezident Albánskej republiky - www.president.al

Parlament - www.parlament.al

Vláda Albánskej republiky - www.keshilliministrave.al

Hospodárska komora a priemyselná komora Albánska www.cci.al

Hospodárska a priemyselná komora Tirany - www.cci.gov.al
Asociácia balkánskych komôr - www.abcinfos.com
Štatistický úrad - www.instat.gov.al
Centrálne banka Albánska - www.bankofalbania.org
Agentúra pre verejné obstarávanie - www.app.gov.al
Asociácia zahraničných investorov - www.fialbania.com
Zväz obchodných a priemyselných komôr Albánska - www.abcinfos.com
Vládna agentúra ALB Invest - www.albinvest.gov.al
Ministerstvo hospodárstva, obchodu a energetiky - www.mete.gov.al
Ministerstvo financií - www.minfin.gov.al
Ministerstvo verejných prác, dopravy a telekomunikácií - www.mpptt.gov.al
Ministerstvo poľnohospodárstva, potravinárskeho priemyslu - www.mbu.gov.al
Ministerstvo územného usporiadania a turistiky - www.mrrtt.gov.al
Ministerstvo práce a sociálnych vecí - www.mpcs.gov.al
Národná agentúra pre energie - www.kesh.com.al
Rozvojový program OSN v Albánsku - www.undp.org.al
Delegácia Európskej únie v Tirane - www.delalb.ec.europa.eu
Americká agentúra pre medzinárodnú pomoc (USAID Albania) - <http://albania.usaid.gov>